

Sygn. akt I ACa 575/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Wiceprezes SA Jacek Gołaczyński (spr.)
Sędziowie:	SSA Ewa Głowacka SSA Lidia Mazurkiewicz - Morgut
Protokolant:	Małgorzata Kurek

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. S.**

przeciwko **J. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 20 grudnia 2013 r. sygn. akt X GC 509/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2.700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 r., sygn. akt X GC 509/12, Sąd Okręgowy we Wrocławiu X Wydział Gospodarczy w pkt I zasądził na rzecz powoda od pozwanego J. P. kwotę 118.849,68 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 116.828,40 zł od dnia 28 września 2009 r. do dnia zapłaty z tym,

że odpowiada on solidarnie z pozwanym Z. K., w stosunku do którego uprawomocnił się nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym

z dnia 5 lipca 2012 r., sygn. akt X GNc 258/12; w pkt II zasądził od pozwanego J. P. na rzecz powoda kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów

zastępstwa procesowego z tym, że odpowiada on solidarnie z pozwanym Z. K., w stosunku do którego uprawomocnił się nakaz zapłaty

w postępowaniu upominawczym z dnia 5 lipca 2012 r., sygn. akt X GNc 258/12;

w pkt III nakazał uiścić pozwanemu J. P. kwotę 5.841,42 zł na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy we W. tytułem zwrotu opłaty sądowej

od pozwu, od której powód był zwolniony z tym, że odpowiada on solidarnie z pozwanym Z. K., w stosunku do którego uprawomocnił się nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 5 lipca 2012 r., sygn. akt X GNC 258/12.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, że strona powodowa wykazała istnienie zobowiązania spółki oraz bezskuteczność egzekucji z majątku spółki, spełniając tym samym wymogi warunkujące odpowiedzialność odszkodowawczą członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 k.s.h. Zobowiązanie stanowiące źródło roszczenia, którego ochronę strona powodowa uzyskała poprzez wydanie tytułu wykonawczego, powstało w okresie, gdy pozwany J. P. pełnił funkcję członka zarządu spółki. Pozwany nie zgłosił wniosku o upadłość spółki, a egzekucja od spółki należności z tytułu wykonawczego okazała się bezskuteczna, co wynika z uzasadnienia postanowienia Komornika Sądowego z dnia 8 listopada 2011 r., sygn. akt KM 3106/11. Równocześnie pozwanemu nie udało się wykazać żadnej z okoliczności zwalniających go z odpowiedzialności. Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwany J. P. w swoim sprzeciwie nie wskazał na żadne argumenty związane z sytuacją finansową spółki (...), a kwestię tę poruszył dopiero w piśmie z dnia 29 listopada 2012 r. Z uwagi na brzmienie art. 503 k.p.c. wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego podlegał oddaleniu, bowiem nie został zgłoszony w sprzeciwie, a pozwany nie powołał się na żadne okoliczności uzasadniające późniejsze zgłoszenie tego wniosku dowodowego. Co więcej, pozwany został zobowiązany przez Sąd do złożenia dokumentów finansowych spółki pod rygorem oddalenia wniosku o biegłego sądowego, których jednak w zakreślonym mu na to terminie nie złożył, co przesądzało o konieczności oddalenia wniosku. W związku z uprawomocnieniem się wydanego w niniejszym postępowaniu nakazu zapłaty w stosunku do pozwanego Z. K., pozwany J. P. zgodnie z treścią art. 299 k.s.h. odpowiada solidarnie z nim zarówno w zakresie należności głównej z odsetkami, jak i kosztów niniejszego procesu.

Strona pozwana nie zgodziła się z powyższym orzeczeniem i wniosła od niego apelację, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 299 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż w przedmiotowej sprawie nie znalazły zastosowania przesłanki wyłączające odpowiedzialność pozwanego;
2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż:
  - zobowiązanie stanowiące źródło roszczenia, którego ochronę strona powodowa uzyskała poprzez wydanie wskazanego tytułu wykonawczego, powstało w okresie, gdy pozwany J. P. pełnił funkcję członka zarządu spółki (...),
  - w okresie, w którym J. P. pełnił funkcję prezesa zarządu spółki JP, spółka nie posiadała żadnego majątku,
3. naruszenie przepisu prawa procesowego mającego wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 233 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanego J. P. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rewidenta na okoliczność sprawdzenia kondycji (...) spółki (...) w czasie, w którym pełnił funkcję prezesa zarządu, a także czy zachodziła konieczność wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Wskazując na zarzuty zawarte w punktach 1 i 2 strona pozwana wniosła o:

- oddalenie powództwa w całości,
- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję według norm przepisanych.

W przypadku niepodzielenia argumentacji przemawiającej za oddaleniem powództwa w oparciu o zarzut sformułowany w punkcie 3 pozwany wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu I Instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji,

a nadto wniósł o:

- zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych przed Sądem II Instancji.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podniósł, że w trakcie pełnienia przez niego funkcji prezesa zarządu (...) sp. z o.o. pomiędzy powodem a spółką toczył się spór, zarówno o zapłatę zaległego wynagrodzenia jak i z tytułu wypadku z dnia 6 września 2008 r. Postępowanie zostało zakończone zawarciem ugody przez strony, zgodnie z którą powód zrzekł się wszystkich roszczeń dotyczących wypadku, co w ocenie apelującego wyczerpuje wszelkie roszczenia powoda z tytułu wypadku przy pracy. Pozwany wskazał również, że stosunek pracy pomiędzy nim a spółką (...) sp. z o.o. ustał z dniem 10 kwietnia 2010 r. Od tej daty pozwany nie miał żadnej legitymacji do reprezentowania spółki, a w trakcie pełnienia funkcji prezesa zarządu nie istniał żaden wyrok przesądzający o odpowiedzialności spółki za skutki wypadku przy pracy powoda. Jak stwierdziła strona pozwana, wierzytelność będąca podstawą roszczenia powoda została stwierdzona wyrokiem zaocznym dnia 15 marca 2011 r., uprawomocnionym dnia 18 maja 2011 r., tj. w okresie, w którym funkcję prezesa zarządu spółki pełniła inna osoba. Odnosząc się do przesłanki zwolnienia z odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 k.s.h., pozwany stwierdził, że zarówno w trakcie wypadku, na który powołuje się powód, wysłania wezwania do zapłaty w 2009 r., jak i w czasie trwania całej kadencji pozwanego jako prezesa spółki, tj. do 10 kwietnia 2010 r., sytuacja finansowa spółki była stabilna oraz na bieżąco regulowane były wszystkie zobowiązania, a tym samym nie było podstaw do składania wniosku o upadłość. Pozwany uzasadnił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w całości za postępowanie odwoławcze faktem, że znajduje się on w ciężkiej sytuacji materialnej i nie posiada środków na pokrycie opłaty od apelacji obliczonej zgodnie z wartością przedmiotu sporu.

Strona powodowa złożyła odpowiedź na apelację, w której wniosła o:

1. oddalenie apelacji w całości,
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia ugody, na mocy której powód zrzekł się wszystkich roszczeń dotyczących wypadku z 6 września 2008 r. Zawarta ugoda sądowa dotyczyła sporu o zapłatę zaległego wynagrodzenia za pracę, którego powód dochodził od swojego pracodawcy J.P. Sp. z o.o. (...) także, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił moment powstania zobowiązania stanowiącego źródło roszczenia, bowiem wierzytelność powoda z tytułu wypadku przy pracy została jedynie stwierdzona wyrokiem zaocznym z 15 marca 2011 r., natomiast wierzytelność z czynu niedozwolonego istnieje od dnia zdarzenia i do momentu wezwania do zapłaty jest jedynie niewymagalna. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rewidenta na okoliczność sprawdzenia kondycji finansowej J.P. sp. z o.o.

w czasie, gdy pełnił on funkcję prezesa, strona powodowa wskazała, iż okoliczność ta nie ma znaczenia dla niniejszego postępowania, a dopuszczenie tego wniosku dowodowego doprowadziłoby do niepotrzebnego przedłużenia postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę materiału dowodowego zebranego w sprawie i przyjęte na jej podstawie prawidłowe rozstrzygnięcie.

W pełni uzasadnione jest stanowisko Sądu I instancji, który w zaskarżonym wyroku przyjął, że powód wykazał okoliczności, od których art. 299 § 1 k.s.h. uzależnia odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki, tj. istnienie w czasie, kiedy dana osoba była członkiem zarządu spółki z o.o., określonego zobowiązania tej spółki stwierdzonego tytułem egzekucyjnym oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce.

Po pierwsze, w świetle niewadliwych ustaleń Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie wiarygodność powoda z tytułu wypadku przy pracy powstała w okresie, w którym pozwany pełnił funkcję członka zarządu. Powód uległ wypadkowi 6 września 2008 r., a w sierpniu 2009 r. wystąpił do (...) sp. z o.o.

z żądaniem zapłaty na jego rzecz odszkodowania i zadośćuczynienia z tego tytułu, natomiast pozwany pełnił funkcję członka zarządu od lutego 2007 r. do listopada 2010 r., co wynika z wpisów w Krajowym Rejestrze Sądowym, przy czym omawiana przesłanka byłaby spełniona również w razie przyjęcia, że pozwany sprawował funkcję członka zarządu do 10 kwietnia 2010 r., kiedy to ustał jego stosunek pracy (jak argumentuje pozwany). Podkreślenia wymaga, że wystarczające dla spełnienia pierwszej przesłanki odpowiedzialności posiłkowej członków zarządu jest samo istnienie zobowiązania w czasie urzędowania danej osoby, nie jest natomiast w tym czasie konieczna jego wymagalność. Ponadto należy zaakcentować, że stwierdzenie zobowiązania tytułem egzekucyjnym może nastąpić zarówno w tym czasie, jak

i później. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z 25 lutego 2010 r., sygn. akt 248/09, w razie bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko spółce, odpowiedzialność na zasadach przewidzianych

w art. 299 k.s.h. ponoszą osoby będące członkami zarządu lub likwidatorami spółki w czasie istnienia jej zobowiązania, a ściślej – jego podstawy (OSNC 2010,

nr 10, poz. 141; Biuletyn SN 2010, nr 5, poz. 13; Monitor Prawniczy 2011,

nr 66, s. 323-324; LEX nr 578077); zob. też uchwała Sądu Najwyższego

z 28 lutego 2008 r., sygn. akt III CZP 147/07 (OSNC 2009, nr 3, poz. 38; OSP 2009, nr 6, poz. 69; Biuletyn SN 2008, nr 2, poz. 12; LEX nr 346311).

Jednocześnie zważyć należy, że niezasadnie strona pozwana twierdzi,

że ugoda sądowa zawarta między spółką i pozwanym wyczerpuje wszelkie jego roszczenia z tytułu wypadku przy pracy. Przeczy temu fakt niezaspokojenia wiarygodności powoda objętej uzyskanym przez niego tytułem wykonawczym przez dłużną spółkę, co stanowiło okoliczność bezsporną w sprawie.

Po drugie prowadzona egzekucja z majątku spółki okazała się bezskuteczna, co zostało stwierdzone postanowieniem Komornika Sądowego o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Wskazać należy, że postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z powodu bezskuteczności egzekucji, jeżeli nie wynika z niego nic innego, jest wystarczającym dowodem dla stwierdzenia, że bezskuteczna okazała się egzekucja z całego majątku dłużnika.

Za chybiony należy uznać sformułowany w apelacji zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 299 k.s.h. mającego polegać na nieuwzględnieniu

przez Sąd Okręgowy przesłanek wyłączających odpowiedzialność pozwanego jako członka zarządu w przypadku bezskuteczności egzekucji z majątku spółki. Zgodnie

z art. 299 § 2 k.s.h. członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności,

jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. Należy podkreślić, że wbrew twierdzeniom pozwanego żadna z wymienionych przesłanek egzoneracyjnych nie została spełniona w przedmiotowej sprawie. W stanie faktycznym sprawy nie został zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości spółki. Zgodnie z twierdzeniami pozwanego nie zachodziły podstawy do zgłoszenia takiego wniosku, bowiem w okresie, gdy pełnił on funkcję prezesa zarządu, sytuacja finansowa spółki była

stabilna, a wszelkie zobowiązania były na bieżąco regulowane. Okoliczności tych jednak pozwany nie udowodnił. Jak słusznie wskazał

Sąd Okręgowy, pozwany był zobowiązany na mocy art. 503 k.p.c. do przedstawienia wszelkich twierdzeń i dowodów w sprzeczności od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, pod rygorem ich pominięcia przez sąd. Dopiero jednak w późniejszym piśmie pozwany złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rewidenta na okoliczność ustalenia kondycji finansowej spółki. Brak było zatem podstaw do uwzględnienia przedmiotowego wniosku dowodowego jako spóźnionego. Co więcej, w terminie określonym przez Sąd pozwany nie przedłożył dokumentów finansowych spółki, przez co wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego także podlegał oddaleniu.

Z podanych powyżej względów nie zasługuje na uwzględnienie również podniesiony przez pozwanego zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rewidenta na okoliczność sprawdzenia kondycji finansowej spółki oraz ustalenia, czy zachodziła konieczność wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Ponadto, biorąc pod uwagę wskazaną na wstępie prawidłowość ustaleń

Sądu Okręgowego w zakresie wykazania przez powoda przesłanek odpowiedzialności z art. 299 k.s.h., nie można uznać za trafne zarzutów wskazujących na błąd w ustaleniach faktycznych dokonanych przez

Sąd pierwszoinstancyjny co do powstania zobowiązania w czasie pełnienia przez pozwanego funkcji członka zarządu spółki, a także nieposiadania w tym czasie przez spółkę żadnego majątku.

W świetle przytoczonych powyżej okoliczności, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak na wstępie. Orzeczenie o kosztach oparto o przepis art. 98 k.p.c.

MR-K